

دانشگاه علوم پزشکی
و خدمات بهداشتی درمانی ایران
معاونت آموزشی

مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی
واحد برنامه ریزی آموزشی

«طرح دوره ساختارها و سیستم های مراقبتی ویژه سالمندان»

اطلاعات درس:

گروه آموزشی ارایه دهنده درس: پرستاری سلامت جامعه و سالمندی

عنوان درس: ساختارها و سیستم های مراقبتی ویژه سالمندان

نوع و تعداد واحد: ۲/۵ واحد (۱/۵ واحد نظری - ۱ واحد کارآموزی)

نام مسؤؤل درس: دکتر لیدا حسینی

نام و نام خانوادگی مدرس / مدرسان: دکتر لیدا حسینی

پیش نیاز / همزمان: اخلاق قانون و روابط حرفه ای، نظریه ها و الگوهای پرستاری و کاربرد آنها، مدیریت و رهبری

در عرصه پرستاری سالمندی

رشته و مقطع تحصیلی: کارشناسی ارشد پرستاری سالمندی - ترم ۳

اطلاعات مسؤؤل درس:

رتبه علمی: استادیار

رشته تخصصی: پرستاری

محل کار: دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی ایران / بیمارستان اکبرآبادی

تلفن تماس: ۰۹۱۰۶۷۳۳۵۱۵

نشانی پست الکترونیک: l.hosseini69@gmail.com

^۱نوع واحد: نظری، عملی و یا نظری- عملی به تفکیک تعداد واحدهای مصوب در برنامه آموزشی

توصیف کلی درس

این درس منجر به کسب دانش و آگاهی دانشجویان در زمینه انواع مختلف خدمات مراقبتی، تحقیقات و طولانی مدت و گستره متنوعی از خدمات بهداشتی و اجتماعی به مددجویان سالمند که به منظور کسب استقلال بازگشت به روند معمول زندگی و انجام فعالیتهای اجتماعی، ارتقاء کیفیت زندگی و بهبود تطابق خانواده آنها قابل طراحی و راه اندازی میباشد، منجر می گردد. نظر به نقش پرستار متخصص سالمندی به عنوان عضو تیم سلامت سالمندی و توانبخشی ضروری است که وی با اهداف کارکردی ساختار انواع خدمات و نحوه مدیریت آنها آشنا گردد

اهداف کلی / محورهای توانمندی (Competency):

دانشجویان در پایان این درس با انواع مختلف ساختارها و سیستم های مراقبتی و خدماتی بهداشتی اجتماعی ویژه سالمندان که با هدف پاسخگویی به نیازهای متنوع مددجویان سالمند و نیازهای آنها در سطح پیشگیری اولیه تا ثانویه و قابل ارائه در منزل در سطح جامعه و در مراکز و موسسات مربوطه پیشبینی شده و خدمات تخصصی خود را به مددجویان سالمند ارائه مینمایند، آشنا میگردد.

اهداف اختصاصی / زیرمحورهای هر توانمندی (Core Competency):

پس از پایان این درس انتظار می رود که فراگیران دانش و مهارت مرتبط با موارد زیر را کسب نمایند:

۱. شبکه های خدمات مراقبت رسمی و غیررسمی ویژه سالمندان را به تفکیک ذکر نماید.
۲. انواع خدمات مراقبتی حاد و تحت حادی که در بیمارستان برای بیماران ارائه می شود را نام برد.
۳. خدمات مراقبتی و طولانی مدت و نگاهتگاهی را تعریف و نحوه دسترسی به آن را ذکر نماید.
۴. انواع خدمات مراقبتی مبتنی بر جامعه و قابل ارائه در منزل ویژه سالمندان را ذکر نماید
۵. نکات قابل توجه در رابطه با انتخاب مسکن سالمندان را برشمارد
۶. خدمات توانبخشی موجود برای سالمندان با ناتوانی های جسمی حرکتی و حسی را ذکر نماید
۷. شبکه خدمات مراقبتی و حمایتی در جامعه و مراکز روزانه سالمندان را نام ببرد.
۸. در رابطه با خانه سالمندان، آسایشگاه و مراکز نگهداری سالمندان توضیح دهد.
۹. نقش مشارکت های اجتماعی گروه های داوطلب و سازمانهای مردم نهاد را در سیستم ها و ساختارهای سالمندی بیان نماید.
۱۰. نقش سازمان بهزیستی و خدمات آن به سالمندان را شرح دهد.
۱۱. نقش سازمان تامین اجتماعی در حمایت از سالمندان را توضیح دهد.
۱۲. نقش شهرداری و به ویژه حوزه معاونت اجتماعی در حمایت از سالمندان را ذکر نماید.
۱۳. سایر سازمان های دارای نقش و مسئولیت در قبال سالمندان را نام ببرد.
۱۴. اهمیت و جایگاه پرستار شبکه های مراقبتی و حمایتی سالمندان را بیان نماید
۱۵. مدل های مراقبت از سالمندان را تحلیل نماید.
۱۶. نقش پرستار را در ارائه مراقبت های فورجه ای را بیان نماید
۱۷. مراقبتهای تخصصی دوران پایان زندگی را نام ببرد
۱۸. انواع خدمات بهداشتی اجتماعی مبتنی بر جامعه ویژه سالمندان در سطح جهان را ذکر نماید
۱۹. اصول مراقبت در لحظات آخر زندگی را بیان نماید
۲۰. مشخصات و ویژگی های مناطق شهری و روستایی بیمارستان های دوستدار سالمند و مراکز بهداشتی درمانی و داروخانه های دوستدار سالمندی را بشناسد
۲۱. روش ها و طرح های تقویت توان اقتصادی و جایگاه اجتماعی سالمندان را بررسی و نقد نماید

دانشگاه علوم پزشکی تهران

۲۲. نقش وجود بیمه های طولانی مدت برای پوشش هزینه های خدمات بهداشتی سالمندی را بیان نماید

۲۳. اصول ایمن سازی محیط به ویژه منزل برای سالمندان را بر شمارد.

۲۴. قوانین سالمندان در ایران و جهان را ذکر نماید

۲۵. عوامل خطر و چالش های سالمندی در ایران را بیان نماید

کارآموزی:

کار آموزی (۵۱ ساعت):

بازدید بررسی و ارزشیابی ساختار و نحوه فعالیت های مراکز موجود ارائه دهنده خدمات تخصصی سالمندان

- ارائه کتبی ۲ بازدید از محل های بررسی شده و ارائه راهکارهای مناسب در خصوص افزایش کیفیت سیستم ها و ساختارهای سالمندی در ایران و جهان
- محل کارآموزی:
- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
- مراکز پزشکی آموزشی و درمانی وابسته به دانشگاه های علوم پزشکی
- موسسات و سازمان های ارائه خدمات سلامت و توانبخشی به مددجویان مبتال به انواع بیماری های مزمن و ناتوانی های جسمی و حرکتی و ذهنی در رده های مختلف سنی
- آسایشگاه ها
- مراکز توانبخشی
- مراکز ارائه خدمات مراقبت در منزل
- عرصه های اجتماعی نیکوکاری خیریه خصوصی و غیرانتفاعی

رویکرد آموزشی!:

حضوری   مجازی^۲   ترکیبی^۳

روش های یاددهی-یادگیری با عنایت به رویکرد آموزشی انتخاب شده:

رویکرد حضوری

- سخنرانی تعاملی (پرسش و پاسخ، کوئیز، بحث گروهی و ...)
- بحث در گروه های کوچک
- یادگیری مبتنی بر تیم (TBL)
- یادگیری مبتنی بر حل مسئله (PBL)
- یادگیری مبتنی بر سناریو
- استفاده از دانشجویان در تدریس (تدریس توسط همتابان)
- یادگیری مبتنی بر بازی

سایر موارد   نام ببرید.....

رویکرد مجازی

-
1. Educational Approach
  2. Virtual Approach
  3. Blended Approach

- سخنرانی تعاملی
- کلاس وارونه
- یادگیری مبتنی بر بازی دیجیتال
- یادگیری مبتنی بر محتوای الکترونیکی تعاملی
- یادگیری مبتنی بر حل مسئله (PBL)
- سایر موارد نام ببرید.....

رویکرد ترکیبی

ترکیبی از روش‌های زیرمجموعه رویکردهای آموزشی مجازی و حضوری، به کار می‌رود.
لطفا نام ببرید .....

جدول تقویم ارائه درس ساختارها و سیستم های مراقبتی ویژه سالمندان

سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۴

روز و ساعت کلاس (دوشنبه ها ۱۵-۱۳)

جلسه	عنوان مبحث - سرفصل های درس	فعالیت یادگیری / تکالیف	روش یاددهی	تاریخ	مدرس
۱	سیستم های مراقبتی و شبکه خدمات رسمی و غیر رسمی ویژه سالمندان	حضور در کلاس / شرکت در بحث گروهی	سخنرانی، پرسش و پاسخ، PBL	۱۴۰۳/۶/۱۹	دکتر لیدا حسینی
۲	ارائه خدمات مراقبتی در بیمارستان Acutecare / تحت حاد و طولانی مدت ویژه سالمندان	حضور در کلاس / شرکت در بحث گروهی	سخنرانی، پرسش و پاسخ، PBL	۱۴۰۳/۶/۲۶	دکتر لیدا حسینی
۳	خدمات مراقبتی مبتنی بر جامعه و در منزل ویژه سالمندان / حالتهای انتخابی مسکن سالمندان	حضور در کلاس / شرکت در بحث گروهی	سخنرانی، پرسش و پاسخ، PBL	۱۴۰۳/۷/۲	دکتر لیدا حسینی
۴	خدمات توانبخشی در سالمندان با ناتوانی های جسمی حرکتی و حسی	حضور در کلاس / شرکت در بحث گروهی	سخنرانی، پرسش و پاسخ، PBL	۱۴۰۳/۷/۹	دکتر لیدا حسینی
۵	انواع خانه های سالمندان و آسایشگاه ها	حضور در کلاس / شرکت در بحث گروهی	سخنرانی، پرسش و پاسخ، PBL	۱۴۰۳/۷/۱۶	دکتر لیدا حسینی
۶	مدلهای مراقبت از سالمندان با هدف منفک کردن موقتی خانواده از مسئولیتهای مراقبتی	حضور در کلاس / شرکت در بحث	سخنرانی، پرسش و	۱۴۰۳/۷/۲۳	دکتر لیدا حسینی

		پاسخ، PBL	گروهی		
۷	اهمیت و جایگاه پرستار شبکه های مراقبتی و حمایتی سالمندان	سخنرانی، پرسش و پاسخ، PBL	حضور در کلاس / شرکت در بحث گروهی	۱۴۰۳/۷/۳۰	دکتر لیدا حسینی
۸	نقش پرستار در ارائه مراقبتهای فرجه ای <i>respite care</i> و مراقبتهای دوران پایان زندگی <i>hospice care</i>	سخنرانی، پرسش و پاسخ، PBL	حضور در کلاس / شرکت در بحث گروهی	۱۴۰۳/۸/۷	دکتر لیدا حسینی
۹	انواع خدمات بهداشتی اجتماعی مبتنی بر جامعه ویژه سالمندان در سطح جهان	سخنرانی، پرسش و پاسخ، PBL	حضور در کلاس / شرکت در بحث گروهی	۱۴۰۳/۸/۱۴	دکتر لیدا حسینی
۱۰	نقش مشارکت های اجتماعی / گروه های داوطلب و سازمانهای مردم نهاد / سازمان بهزیستی و بازنشستگان / بیمه / سازمان های تامین اجتماعی / شهرداری و به ویژه حوزه معاونت اجتماعی در حمایت از سالمندان	سخنرانی، پرسش و پاسخ، PBL	حضور در کلاس / شرکت در بحث گروهی	۱۴۰۳/۸/۲۱	دکتر لیدا حسینی
۱۱	مشخصات و ویژگی های مناطق شهری و روستایی بیمارستان های دوستدار سالمند و مراکز بهداشتی درمانی و داروخانه های دوستدار سالمندی /	سخنرانی، پرسش و پاسخ، PBL	حضور در کلاس / شرکت در بحث گروهی	۱۴۰۳/۸/۲۸	دکتر لیدا حسینی
۱۲	اصول ایمن سازی محیط به ویژه منزل برای سالمند / قوانین سالمندان در ایران و جهان / عوامل خطر و چالش های سالمندی در ایران	سخنرانی، پرسش و پاسخ، PBL	حضور در کلاس / شرکت در بحث گروهی	۱۴۰۳/۹/۵	دکتر لیدا حسینی

وظایف و انتظارات از دانشجو:

از دانشجویان انتظار می رود:

۱. معلومات و زیربنای علمی لازم جهت فراگیری مطالب مورد نظر را کسب کنند.
۲. با کاربرد منابع علمی جدید و یافته های حاصل از پژوهش ها تکالیف خود را تهیه کنند.
۳. بطور منظم و بدون غیبت در کلاس های درس شرکت داشته و حضور فعال داشته باشد
۴. در تاریخ های مقرر تکالیف خود را ارائه و یا تحویل دهند.

روش ارزیابی دانشجو:

- ذکر نوع ارزیابی:

سهم ارزشیابی (%)	سنجه
۲ نمره	حضور و مشارکت فعال در کلاس
ارائه ۳ عدد بیب کارت: ۳ نمره (هر کدام ۱ نمره) ارائه یک جلسه از مباحث درسی: ۵ نمره	تکالیف
۱۰ نمره	آزمون پایان ترم
-	آزمون میان ترم
۲۰	جمع نمره یا امتیازدهی

- ارزیابی تکوینی (سازنده)^۱
  - ارائه ۳ عدد بیب کارت:
  - شرکت فعال در کلاس:
  - ارائه یک جلسه از مباحث درسی:
  - ارزیابی تراکمی (پایانی)^۲
  - آزمون پایان ترم:
- ۳ نمره (هر کدام ۱ نمره)
۲ نمره
۵ نمره
- ۱۰ نمره

نحوه ارزشیابی کارآموزی:

ارزیابی کارپوشه (Portfolio): ارائه کتبی و شفاهی طرح های اجرا شده بر اساس مدل های مورد نظر

منابع:

منابع شامل کتاب های درسی، نشریه های تخصصی، مقاله ها و نشانی وب سایت های مرتبط و به روز می باشد.

الف) کتب:

مبانی خدمات بهداشتی - اجتماعی مبتنی بر جامعه ویژه سالمندان - دکتر کیان نوروزی

Judith Ann Allender. COMMUNITY & PUBLIC HEALTH NURSING: Promoting the Public's Health, North American Edition, 2014.

David Oliver. Making our health and care systems fit for an ageing population, The King's Fund, 2014.

NSW Department of Health. Acute Care of the Elderly, 2006.

Nursing Older Adults, Edited by Jan Reed, Charlotte L. Clarke, Ann Macfarlane, 2012 Mac Graw Hill, and Open University Press. Part 1.

---

1 . Formative Evaluation
2 . Summative Evaluation

- Eliopoulos, C. Gerontological Nursing. Lippincott Williams & Wilkins.
- Mayer H, Brenna, et al. Better Elder Care. A Nurse's Guide to Caring for Older Adults. New York. Springhouse Co.
- Meridean L, Maasl, et al. Nursing Care of Older Adults. Diagnoses, Outcomes, & Interventions. Mosby Co.
- Redfern SJ, Ross FM. Nursing older people. Churchill Livingstone.

بیرنامه ریزی آموزشی دانشگاه علوم پزشکی ایران